

Depremi Çevresel Etkileri ve Yapılması Gerekenler

Etki Alanı:
Fiziki Çevre

Etki Alanı:
Doğal Çevre

Etki Alanı:
Sosyal Çevre

Etki Şekli:
Doğal Kaynak Tahribatı

Etki Şekli:
Ekosistem Bozulması ve
Biyocoşunluluk Kaybı

Etki Şekli:
Atık Oluşumu

Sonuç:
Su Kirliliği

Sonuç:
Hava Kirliliği

Sonuç:
Toprak Kirliliği

Atık Türü:
Yıkıntı Atıkları

Atık Türü:
Tehlikeli Atıklar

Atık Türü:
Tıbbi Atıklar

Atık Türü:
Evsel ve diğer Atıklar

Neden?

- Evlerin, sanayi tesislerinin, işletmelerin barındırdığı kimyasal maddelerin ve diğer kirlenmelerin çevresel ortamlara deşarjı
- Zarar görmüş, kirlenmiş girişine açık su hatları ve su yolları
- Kirlenmenin yerüstü ve yeraltı su kaynaklarına yağış ve çökeltme, topraktan sızma vb. yollarla taşınması

Ne yapmalı?

- Bölgedeki su kaynakları işme ve sulama suyu amaçlı kullanılmamalı (**kısa vade**)
- Kirlenmenin niteliği, boyutu ve kaynakları tespit edilmeli ve kirlenmenin yavaşlatılması/ durdurulması için tedbir alınmalı (**orta vade**)
- İşme suyu ve atıksu arıtma tesisi ihtiyacı tespiti yapıp lokal veya bölgesel çözümler geliştirilmeli (**uzun vade**)
- Geliştirilen çözümlerin deprem dirençli olması sağlanmalı (**uzun vade**)

Neden?

- Binaların tahribatı esnasında salınan toz ve diğer kirlenmeler
- Depremle tetiklenen yangınlarda ortaya çıkan emisyonlar
- Endüstriyel kuruluşların ve ticari işletmelerin, varil, tank gibi kimyasal madde, petrol vb. saklama ortamlarının tahribatıyla tehlikeli kirlenmelerin ortaya salınıması
- Kirlenmelerin karışması ve reaksiyona girmesi sonucu gaz kirlenmelerin oluşması
- Sürekli çalıştırılan araçlardan ve trafikten kaynaklanan emisyonlar

Ne yapmalı?

- Bölgede maske kullanılmamalı (**kısa vade**)
- Ortamda asbest gibi toksik kirlenmelerin mevcudiyeti tespit edilmeli ve uzman kontrolünde yönetim adımları uygulanmalı (**kısa vade**)
- Partikül madde dışındaki kirlenmeler için kaynak tespiti yapıp önleme ve kontrol çözümleri geliştirilmeli (**orta ve uzun vade**)
- Geliştirilen çözümlerin deprem dirençli olması sağlanmalı (**uzun vade**)

Neden?

- Evlerin, sanayi tesislerinin, işletmelerin barındırdığı kimyasal maddelerin ve diğer kirlenmelerin çevresel ortamlara deşarjı
- Kirlenmenin difüzyon, yağış, çökeltme vb. yollarla toprağa ulaşması

Ne yapmalı?

- Tarımsal toprakların kirlenme durumu öncelikli olarak belirlenmeli (**kısa vade**)
- Sanayi bölgelerinden kaynaklanan bir kirlenme olup olmadığı belirlenmeli (**kısa vade**)
- Kirlenmenin niteliği, boyutu ve kaynakları belirlenerek kirlenme durdurma çalışmaları yapılmalı (**orta vade**)
- Kirlenmiş toprakların iyileştirilmesi çalışmaları bir plan dahilinde başlatılmalı (**uzun vade**)

Neden?

- Apartmanların, sanayi tesisi ve ticari işletme binalarının deprem esnasında tahribatı
- Hasarlı binaların depremden sonra bilinçli olarak yıkılması

Tüm Atıklar İçin Ne yapmalı?

- Atık miktarları yaklaşık olarak hesaplanmalı (**kısa vade**)
- Geçici depolama sahaları hassas alanlar göz önünde bulundurularak oluşturulmalı (**kısa vade**)
- Afet sonrası atık planı oluşturulmalı (**uzun vade**)
- Mevcut atık yönetim sistemleri, kapasiteleri, personeli ve ihtiyaç duyulacak hizmet sağlayıcılar belirlenmeli kayıt altına alınmalı (**kısa ve orta vade**)
- Depremzedeler uygulanacak sistemle ilgili bilgilendirilmeli (**kısa vade**)
- Nihai bertaraf edilecek atık miktarı minimumda tutulmaya çalışılmalı (**kısa-orta-uzun vade**)

Ne yapmalı?

- Bölgedeki mevcut yıkıntı atık sahaları kapasite tespiti yapılmalı (**kısa vade**)
- Yollari bloke eden yıkıntı atıkları kaldırılmalı (**kısa vade**)
- Yıkıntı atığı geri kazanımına yönelik mobil ve kalıcı tesisler hizmete alınmalı (**kısa-orta vade**)
- Bu atıklar içindeki metal, cam, ahşap gibi geri kazanılabilir atıklar ayrılmalı (**orta-uzun vade**)
- Geri kazanılmayan yıkıntı atıkları yol altyapı ve dolgu malzemesi olarak kullanılmalı
- Depolama alanında bertaraf edilecek miktar minimuma indirilmeli

Ne yapmalı?

- Tehlikeli atık dokümanları tespit edilmeli (**kısa vade**)
- Kirlenmenin niteliğine ve boyutuna belirlenerek alanda sınırlama çalışmaları yapılmalı (**kısa-orta vade**)
- Tehlikeli atık geçici depolama alanları oluşturulmalı (**kısa-orta vade**)
- Lisanslı araçlar tarafından taşınarak lisanslı bertaraf tesislerine ulaştırılması sağlanmalı (**kısa-orta vade**)
- Tehlikeli atıklarla kirlenmiş topraklar için iyileştirme planları yapılmalı (**uzun vade**)

Ne yapmalı?

- Tıbbi atıklar için geçici biriktirme alanları oluşturulmalı (**kısa vade**)
- Tıbbi atık toplama kapları tedarik edilmeli, tıbbi atık üretim noktalarına dağıtımı bilgilendirme eşliğinde yapılmalı (**kısa-orta vade**)
- Toplanan tıbbi atıkların lisanslı araçlar ile sterilizasyon veya yakma tesislerine ulaştırılması ve uygun yönetimi sağlanmalı

Ne yapmalı?

- Ambalaj atıklarının organik içerikli atıklardan ayrı toplanması sağlanmalı (**kısa vade**)
- Mobil tuvaletlerin uygun yerlere konumlandırılması ve hijyenik açıdan bakımının ve uygun sıklıkta boşaltılmasının sağlanması (**kısa vade**)
- Bölgedeki düzenli atık depolama tesisin kapasitesi belirlenmeli ve potansiyel evsel atık miktarı hesaplanmalı (**kısa vade**)
- Atık biriktirme kapları nüfus yoğunluğuna göre konumlandırılmalı (**kısa vade**)
- Atık toplama, taşıma planı yapılmalı, toplama araçları görevlendirilmeli (**kısa vade**)
- Toplanan atıkların düzenli depolama tesisinde bertaraf edilmesi sağlanmalı (**kısa-orta-uzun vade**)

Sonuç:
Ağaç ve bitki örtüsü kaybı

Sonuç:
Hayvan varlığı kaybı

Sonuç:
İstilaç türlerinin artması

Ne yapmalı?

- Hassas alanlar için koruma artırılmalı (**Kısa vade**)
- Ağaç dikim ve vejetasyon çalışmaları planlanmalı, koruma ve kullanma dengesi kurulmaya çalışılmalı (**Kısa-orta-uzun vade**)
- Toprak kayması ve erozyon riski olan alanlar belirlenmeli, önleme çalışmaları yapılmalı (**Kısa-orta-uzun vade**)
- Ekosistem restorasyon çalışmaları planlanmalı ve uygulanmalı (**Uzun vade**)

